

BEZ POVOLENÍ NEVYJEDEŠ

ANOTACE:

Prostřednictvím aktivity si žáci uvědomí omezení svobody cestování, s nimiž se potýkali lidé v totalitním Československu. Zatímco dnes můžeme kdykoli vycestovat téměř kamkoli, aniž by naše rozhodnutí musel někdo schválit či potvrdit, za komunismu tomu tak nebylo.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí

DOPORUČENÝ VĚK: 12+

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují, jak bylo v dobách totalitního Československa omezováno cestování a vůbec kontakt se zahraničím;
- umějí rozpoznat obsah jednotlivých občanských práv a svobod na konkrétních příkladech;
- si uvědomují význam občanských postojů lidí, kteří se nebáli riskovat a poukazovat na hodnoty demokratické společnosti a bojovat proti omezování občanských práv a svobod.

DĚLKA: 40 min.

POMŮCKY:

- **MATERIÁL 1 a 2** pro každého žáka

POSTUP:

1. Po projekci filmu provedeme se žáky jeho reflexi. Důraz při ní klademe na část o zahraniční dovolené.
2. Vyzveme žáky, aby si představili, že dnes přijdou domů ze školy a rodiče jim oznámí, že si na víkend zajedou zalyžovat do Rakouska. Ptáme se: *Jaké doklady a další potřeby (mimo oblečení a sportovního vybavení apod.) si k odjezdu připravíte jako rodina/parta? apod.*
3. Rozdáme žákům **MATERIÁL 1** a **MATERIÁL 2**, které si prohlédnou a vyznačí, co jim připadá z dnešního pohledu nejvíce neobvyklé.
4. Upozorníme žáky, aby si všimli uvedených dat (termín cesty, podání žádosti...). Poté se ptáme: *Proč podle vás Ivanini rodiče podávali žádost s takovým předstihem? Dále je vyzveme, aby se zamysleli nad dalšími otázkami, například nad tím, že by museli žádat ředitele/ředitelku školy o potvrzení, že nemá proti jejich cestě námitek, apod.*

5. V závěru se jich zeptáme: Jaký byl smysl/cíl posledního bodu žádosti o povolení cesty do zahraničí?

REFLEXE:

Vedeme žáky k zamyšlení nad tím, jak bylo omezováno cestování a jak by se za takových podmínek cítili. Rozvineme diskusi, zda bylo možné volně cestovat do socialistických zemí – například do SSSR – bez pozvání či organizovaného zájezdu, můžeme doplnit o informace o prodeji zájezdů (Čedok, CKM) – dlouhé fronty, omezený výběr a počet nabízených míst. Fakultativně lze připomenout rozdělené rodiny v NDR a NSR. Ptáme se: Považujete volný pohyb přes hranice za jednu ze základních svobod? Jak byste reagovali na uzavření hranic?

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita velmi jasně pracuje s demonstrací omezení volnosti pohybu, což je pro žáky více než nepředstavitelné. Limitace a restriktce, které se jim většinou vysvětlují teoreticky, mají zde možnost zakusit „na vlastní kůži“. Diskuse, která se tím otevřela, byla značně živější, než ty, které následují po pouhém výčtu znaků totalitní společnosti, protože většina věcí je pro žáky opravdu v současné době nepředstavitelná. Ať už kritizujeme současnost, jak chceme.

Tereza Vodičková, SSOŠ a SOU BEAN, s. r. o., Praha

DOTAZNÍK

Fotografie	1. Příjmení a jméno (uveďte i příp. změny)					
	rozaná					
	2. Den, měsíc, rok a místo narození					
	3. Stav	4. Národnost				
5. Bydliště						
trvalé přechodné						
6. Státní příslušnost (i změny)		7. Číslo občanského průkazu				
8. Politicky organizován(a) od kdy		Císlo služebního pasu				
9. Původní povolání		10. Voják – nevoják				
11. Vzdělání	Druh školy a způsob ukončení (u neukončeného vzdělání uveďte počet tříd, event. semestrů)	Rok ukončení				
střední odborné						
úplné střední a) odborné b) všeobecné						
vyšší odborné						
vysokoškolské (obor studia)						
další odborné vzdělání (postgraduální apod.)						
Vědecká hodnost						
Politické školy a dlouhodobé kursy politických stran, ROH, ČSM	Druh školy (kursů) a délka studia	Rok ukončení				
12. Publicistická, přednášková, teoretická nebo jiná odborná činnost						
13. Znalost řeči	čtení	psaní	konverzace			
	dobře	částečně	dobře	částečně	dobře	částečně
Státní zkouška (rok)						
14. Jiné odborné znalosti						

15. Nynější zaměstnání – název a sídlo organizace	Funkce - event. útvar, který jste řídil(a)	Zaměstnán od
16. Přehled předchozích zaměstnání – název a sídlo organizace	Funkce - event. útvar, který jste řídil(a)	Zaměstnán od – do
17. Členství a funkce v politických organizacích		
18. Veřejné funkce (v Národním shromáždění, Slovenské národní radě, národních výborech apod.)		
19. Udělené řády, vyznamenání, čestné tituly		
20. Členství a funkce ve společenských a zájmových organizacích		
21. Odsouzen soudem pro trestný čin?		
Kdy:	Zač.:	

[illegible]

TUTO ČÁST DOTAZNÍKU VYPLŇUJÍ JEN PRACOVNÍCI NAROZENÍ PŘED ROKEM 1925

28. Účast v revolučním hnutí nebo v domácím či zahraničním odboji

Byl jste za tuto činnost perzekvován?

29. Členství a činnost v politických organizacích před rokem 1945

DOPLNEK K DOTAZNÍKU (uveďte všechny ostatní skutečnosti, důležité pro posouzení přijetí do zaměstnání)

Dotazník

Vlastnoruční podpis

CELNI A DEVIZOVÉ PROHLAŠENÍ

Vyplňte před příjezdem na hraniční přechod!

Cestující je povinen pohraniční celnici přihlásit a předložit všechno vyvážené a dovážené zboží a umožnit provedení vnitřní celní prohlídky. Devizové prostředky je oprávněn vyvézt do 90 dnů ode dne jejich přidělení oprávněným devizovým místem v tuzemsku.

„Silně orámovaná okénka pro statistické účely cestující nevyplňuje.“

Místo pro vylepení kolkových známek (u služebních cest otisk razítka vysílající organizace).

Výše poplatků:

socialistické státy:
do 4 dnů 25,—
nad 4 dny 50,—
do MLR, NDR, PLR, SSSR:
do 48 hod. 10,—

ostatní státy:
do 4 dnů 100,—
nad 4 dny 300,—

Poplatku nepodléhají děti do 15 let.
**BEZ ZAPLACENÍ POPLATKU NENÍ
MOŽNÉ CESTU USKUTEČNIT!**

Příjmení	Rodné číslo									
Jméno	Číslo cest. dokladu									
Trvalé bydliště	Cesta do (stát):									
PSČ:	Doba pobytu v zahraničí (počet dnů):									
Povolání	Účel cesty: individuální turistika, organizovaná turistika, služební cesta, léčení (nehodící se škrtněte)									
Spolucestující děti do 15 let Jméno rok narození	Motorové vozidlo (vyplňuje pouze řidič) Výrobní značka: Barva: SPZ: Přívěs SPZ:									

Vyvážená čs. platidla:

Vyvážím Kčs	slovy
-------------	-------

Devizové prostředky přidělené v tuzemsku:

Datum	Měna	Hotovost	Šeky	Potvrzení směnný

Potvrzení celnice:	
Výstup	Vstup

**Razítko cestovní kanceláře
(Potvrzení o rozsahu služeb)**